

Izložu un azartspēļu
uzraudzības inspekcija

IZLOŽU UN AZARTSPĒĻU UZRAUDZĪBAS INSPEKCIJA GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS 2024

RĪGA

Saturs

1. Pamatinformācija	3
1.1. Inspekcijas juridiskais statuss	3
1.2. Inspekcijas pamatfunkcijas un atbildības joma	3
1.3. Inspekcijas darbības virzieni un mērķi, īstenotā valsts budžeta programma	4
1.4. Inspekcijas prioritātes un galvenie uzdevumi 2024.gadā	4
2. Inspekcijas finanšu resursi un darbības rezultāti	5
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	5
2.2. Plānotie darbības rezultāti un rezultātu izpildes analīze	9
2.3. Pārskata gadā īstenotie prioritārie pasākumi	12
2.4. Sniegtie publiskie pakalpojumi	13
2.5. Darbības citas aktualitātes	14
2.6. Inspekcijas darbības stratēģijas 2024.-2027. gadam ieviešanas novērtējums	16
2.7. Inspekcijas mērķu sasniegšanu kavējošie un veicinošie faktori	17
2.8. Informācija par Inspekcijas vadības un darbības uzlabošanas sistēmām	20
3. Informācija par Inspekcijas personālu	22
4. Komunikācija ar sabiedrību	23
5. Azartspēļu un izložu nozares darbības rezultāti 2024. gadā	25
6. Inspekcijas prioritātes un galvenie uzdevumi 2025. gadā	28

1. Pamatinformācija

1.1. Inspekcijas juridiskais statuss

Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija (turpmāk – Inspekcija) ir Finanšu ministrijas (turpmāk – FM) pārraudzībā esoša tiešās valsts pārvaldes iestāde. Inspekcija sāka darbu 1998.gada 1.janvārī saskaņā ar Ministru kabineta 1997.gada 2.decembra noteikumiem Nr.392 „Finanšu ministrijas Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas nolikums”. Pašlaik tā darbojas saskaņā ar Azartspēļu un izložu likumu un pamatojoties uz 2004.gada 25.marta Ministru kabineta noteikumiem Nr.176 „Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas nolikums” (turpmāk – Inspekcijas nolikums).

Inspekcija īsteno valsts politiku azartspēļu un izložu organizēšanas jomā, uzraugot organizēšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām.

1.2. Iestādes pamatfunkcijas un atbildības joma

Lai sasniegtu Azartspēļu un izložu likuma 2.pantā minēto mērķi – sabiedrības interešu un spēlētāju tiesību aizsardzība, Inspekcija īsteno valsts politiku azartspēļu un izložu organizēšanas jomā, uzraugot organizēšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām.

Saskaņā ar Azartspēļu un izložu likumu, Preču un pakalpojumu loteriju likumu un Inspekcijas nolikumu, Inspekcijai ir šādi pamatuzdevumi:

- 1) realizēt valsts politiku azartspēļu un izložu organizēšanā;
- 2) veikt azartspēļu un izložu organizētāju licencēšanu, uzraudzību un kontroli;
- 3) veikt preču un pakalpojumu loteriju organizētāju uzraudzību un kontroli;
- 4) veikt preču un pakalpojumu loteriju organizētāju uzraudzību un kontroli;
- 5) nodrošināt azartspēļu un izložu tirgus sistemātisku uzskaiti un statistisku analīzi;
- 6) reģistrēt azartspēļu automātus un iekārtas un sniegt valsts un pašvaldību institūcijām azartspēļu un izložu nodokļa administrēšanai nepieciešamās ziņas;
- 7) nodrošināt vienotās azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmas darbību, izmantojot tiešsaistes datu apmaiņu ar azartspēļu organizētājiem;
- 8) veikt azartspēļu pakalpojumu sniedzēju licencēšanu, uzraudzību un kontroli;
- 9) uzturēt No azartspēlēm un interaktīvajām izlozēm pašatteikušos personu reģistru, veikt minētajā reģistrā iekļauto personu lieguma izpildes kontroles un uzraudzības pasākumus;
- 10) mazināt personu atkarības riskus no azartspēlēm un izlozēm, nodrošinot psiholoģisko atbalstu neaizsargātākām iedzīvotāju grupām.

Tā kā Inspekcija un tās uzraudzībā esošie komersanti ir Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk - NILLTPFNL) subjekti, tad nozīmīgs pasākumu apjoms – risku analīze, vadlīniju izstrāde, iekšējo kontroles sistēmu izstrādes uzraudzība, uzraugāmo subjektu darbinieku apmācība, kontroles un uzraudzības pasākumi – tiek veikts, lai nepieļautu noziedzīgus nodarījumus azartspēļu un izložu jomā un īstenotu pasākumu plānā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai laikposmam no 2023. līdz 2025.gadam ietvertos pasākumus noteiktajā apmērā un termiņos.

1.3. Inspekcijas darbības virzieni un mērķi, īstenotā valsts budžeta programma

Inspekcijas darbības mērķi nosaka FM darbības Stratēģijā 2020.-2024.gadam iekļautais politikas mērķis – *Caurskatāmas, legālas azartspēles un izlozes Latvijā, nodrošinot sabiedrības interešu un tiesību aizsardzību*. No šī izriet arī inspekcijas stratēģiskie mērķi:

Sistemātiska un efektīva azartspēļu un izložu organizēšanas uzraudzība un kontrole;

Spēlētāju atkarības risku mazināšana un pārvaldība;

Inspekcijas darbības spēju pilnveidošana, ieviešot IT risinājumus, modernizējot un struktūrējot izpildes procesus.

Inspekcija tiek finansēta valsts pamatbudžeta FM budžeta programmas "Uzraudzība un kontrole" apakšprogrammas 39.02.00 „Izložu un azartspēļu organizēšanas un norises uzraudzība” ietvaros. Programmas (apakšprogrammas) mērķis: nodrošināt valsts uzraudzību un kontroli, īstenojot valsts politiku izložu, azartspēļu un preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas jomā, veicināt jomu regulējošo normatīvo aktu prasību atbilstību ES valstu efektīvai praksei, kā arī uzraudzīt un kontrolēt šo normatīvo aktu prasību ievērošanu.

Normatīvajos aktos noteikto uzdevumu veikšanai, kā arī pastāvīgas uzraudzības un kontroles pasākumu nodrošināšanai Inspekcijai 2024. gadā saskaņā ar likumu "Par valsts budžetu 2024. gadam" piešķirtie resursi izdevumu segšanai sastādīja 1 192 190 euro.

1.4. Inspekcijas prioritātes un galvenie uzdevumi 2024.gadā

1. Iesaistīties azartspēļu un izložu jomas normatīvā regulējuma pilnveidošanā, sniegtot priekšlikumus un atzinumus par Azartspēļu un izložu likuma grozījumiem, lai īstenotu Azartspēļu un izložu politikas pamatnostādņēs 2021.-2027.gadam iekļautos pasākumus.

Rezultāts: 2024.gadā Inspekcijas amatpersonas piedalījušās visās FM vadītās darba grupas sēdēs, kas sagatavoja priekšlikumus grozījumiem Azartspēļu un izložu likumā (turpmāk – Likumprojekts), lai nodrošinātu Azartspēļu un izložu politikas pamatnostādņēs 2021.-2027. gadam (apstiprinātas ar Ministru kabineta 2021.gada 14.jūlija rīkojumu Nr.509) iekļauto uzdevumu izpildi. Visās darba grupas sēdēs sniegts Inspekcijas viedoklis, komentāri un priekšlikumi par konkrēto jautājumu. Inspekcijas amatpersonas uzsākušas darbu pie Likumprojektā plānoto saistīto normatīvo aktu izstrādes – sagatavoti priekšlikumi deviņiem Ministru kabineta noteikumu projektiem. Likumprojekts (Nr.705/Lp14) iesniegts Saeimā 2024.gada 20.septembrī.

2. Īstenot Pasākumu plānā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai laikposmam 2023.- 2025.gadam ietvertos pasākumus, nodrošinot atbilstošu jomas regulējumu, izmantojot risku izvērtējumā balstītu pieeju likuma subjektu uzraudzībā.

Rezultāts: Veikta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas un proliferācijas risku izvērtēšana un ierobežošana izložu un azartspēļu sektorā, kā arī dalība Nacionālajā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas (turpmāk – NILLTFPN) un sankciju riska novērtēšanā. Nodrošināta izložu un azartspēļu nozares sektora pārstāvība Eiropas Parlamenta ekspertu komitejas ("Moneyval") kārtējā novērtēšanā, sniedzot klātienē intervijas un statistikas informācijas apkopojumus un komentārus.

Pilnveidotas iekšējās procedūras un vadlīnijas NILLTFPN uzraudzībā, klientu identifikācijas procesā un pieejamajās metodēs, un pēc pieprasījuma sniegtas konsultācijas par identifikācijas sistēmām; aktualizēti riska indikatori ("sarkanie karogi"), ņemot vērā klātienē un neklātienē pārbaudēs konstatētos faktus un būtiskākās neatbilstības. Veiktas 4 apmācības azartspēļu un izložu organizētājiem, sniegtas 2 konsultācijas un nosūtīta 1 infografika. Apmācītas 122 personas. Papildus informācija par šīs prioritātes izpildes jautājumiem 2.5.nodaļas trešajā daļā.

3. Veicināt sabiedrības interešu aizstāvību azartspēļu un izložu jomā, izstrādājot vienotu metodiku riska spēlētāja pazīmju noteikšanai un rekomendācijas attiecībā uz riska spēlētāja identificēšanu un atturēšanu no dalības spēlē, nodrošināt nepieciešamo psiholoģisko atbalstu un sabiedrības informētību par nozari un tās ietekmi uz sabiedrību kopumā.

Rezultāts: Likumprojektā, kas 2024.gada 20.septembrī iesniegts Saeimā izskatīšanai, iekļauta virkne priekšlikumu spēlētāju rīcības risku noteikšanai, risku kritēriju identificēšanai un prasības spēlētāju paradumu monitorēšanai, lai mazinātu azartspēļu atkarības risku iestāšanos vai esamību. Likumprojekts vēl nav izskatīts Saeimā, bet Inspekcijas amatpersonas, iepazīstoties ar esošo MI programmatūru piedāvājumiem, kā arī Eiropas azartspēļu un derību asociācijas ieteiktajiem riska kaitējuma marķieriem, ir sagatavojušas priekšlikumus Ministru kabineta noteikumu projektam, iekļaujot tajā prasības riskam pakļauto spēlētāju identificēšanai un prasības spēlētāju paradumu monitorēšanai.

Lielu atsaucību guvusi arī Inspekcijas psihologa-konsultanta sniegto konsultāciju izmantošana, kā arī pieprasījums no dažādām mācību iestādēm un iesaistītām institūcijām apmācību semināru vadīšanā. Plašāks apraksts par psihologa sniegtajām konsultācijām 2.5.nodaļā. Nozīmīga loma sabiedrības informēšanā par azartspēļu kaitīgo ietekmi un iespējām saņemt atbalstu, bijusi komunikācijas aktivitātēm. Par šiem jautājumiem papildus informācija lasāma 4.nodaļā.

4. Turpināt inspekcijas darbības procesu digitalizāciju, nodrošinot tehnoloģiju izmantošanu datu apmaiņā, uzkrāšanā un analīzē, samazinot administratīvo slogu gan komersantiem, gan Inspekcijas amatpersonām.

Rezultāts: Tehnoloģiju izmantošanas pilnveidošanas jomā 2024.gadā tika ieviesta azartspēļu licenču un lēmumu paziņošanas funkcija un minēto dokumentu reģistra pieejamības nodrošināšana azartspēļu organizētājiem. Nodrošināta iespēja komersantiem iesniegt visus nepieciešamos dokumentus licenču saņemšanai un pārreģistrācijai, izmantojot Vienoto azartspēļu informācijas sistēmu. Papildus veiktās darbības procesu digitalizācijas jomā aprakstītas 2.8.nodaļā.

2. Inspekcijas finanšu resursi un darbības rezultāti

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Atbilstoši FM darbības stratēģijai 2020.-2024.gadam Inspekcijas kompetencē ir īstenot politikas mērķi – Caurskatāmas, legālas azartspēles un izlozes Latvijā, nodrošinot sabiedrības interešu un tiesību aizsardzību.

Inspekcija budžetu izstrādā un nodrošina budžeta izpildes analīzi saskaņā ar spēkā esošo valsts budžeta izstrādes, pieprasījuma, atskaitīšanās un izlietojuma normatīvo aktu regulējumu.

Inspekcija administrē budžeta apakšprogrammu 39.02.00 „Izložu un azartspēļu organizēšanas un norises uzraudzība”. Apakšprogrammas mērķis: *Nodrošināt valsts uzraudzību un kontroli, īstenojot valsts politiku izložu, azartspēļu un preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas jomā, veicināt jomu regulējošo normatīvo aktu prasību atbilstību Eiropas Savienības valstu efektīvai praksei, kā arī uzraudzīt un kontrolēt šo normatīvo aktu prasību ievērošanu.*

Budžeta apakšprogrammai 39.02.00 “Izložu un azartspēļu organizēšanas un norises uzraudzība” 2024.gadā piesaistītas ilgtermiņa saistības pasākumam “Telpu Rīgā, Talejas ielā 1, nomas maksas izdevumu segšanai” katru gadu 2701 *euro* apmērā.

Azartspēļu un izložu likumā un Inspekcijas nolikumā noteikto uzdevumu veikšanai, kā arī pastāvīgas uzraudzības un kontroles pasākumu nodrošināšanai Inspekcijai 2024. gadā saskaņā ar likumu “Par valsts budžetu 2024. gadam” piešķirtie resursi izdevumu segšanai sastādīja 1 043 285 *euro*, t.sk. budžeta dotācija 1 040 268 *euro* un plānotie ieņēmumi no sniegtā maksas pakalpojuma par azartspēļu iekārtu identifikācijas numuru izsniegšanu 3 017 *euro*, t.sk. 2 701 *euro* apmērā ilgtermiņa saistības pasākumam “Telpu Rīgā, Talejas ielā 1, nomas maksas izdevumu segšanai”.

2024. gada faktiskie izdevumi kopsummā sastāda 971 431 *euro*, t.sk. kārtējie izdevumi 930 187 *euro* un izdevumi kapitālieguldījumiem 41 244 *euro*. Budžeta izdevumu izpilde kopumā veido 89,6 % no piešķirtā finansējuma, kas ir par 23 679 vairāk nekā 2023. gadā.

Izdevumi atlīdzībai (1000 EKK) 2024. gadā sastādīja 767 157 *euro* jeb 99,95 % no piešķirtā finansējuma, kas ir par 13 568 *euro* vairāk nekā 2023. gadā. Papildus finansējums 2024. gadam sastāda 95 243 *euro* apmērā. Faktiskā izpilde sastāda 95 243 *euro*.

Izdevumi par precēm un pakalpojumiem (2000 EKK) 2024. gadā sastādīja 162 999 *euro* jeb 98,48 % no piešķirtā finansējuma, kas ir par 8 362 *euro* vairāk nekā 2023. gadā.

Izdevumi sociāla rakstura maksājumiem un kompensācijām (6000 EKK) 2024. gadā sastādīja 30 *euro* jeb 100% no piešķirtā finansējuma. 2023. gadā šāds finansējums netika piešķirts.

Izdevumi pamatkapitāla veidošanai (5000 EKK) 2024. gadā sastādīja 41 244 *euro* jeb 27,2 % no piešķirtā finansējuma, kas ir par 1 719 *euro* vairāk nekā 2023. gadā.

2024. gada laikā ir veiktas piecas apropriācijas pārdales, t.sk.:

- saskaņā ar FM 08.01.2024. rīkojumu Nr. 8 veikta apropriācijas palielināšana no 74.resora "Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" budžeta programmas 02.00.00 "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" un piešķirts papildu finansējums 107 491 *euro* apmērā, lai normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā izpildītu uzlikto pienākumu Latvijas Republikai atlīdzināt SIA „Joker LTD” mantisko zaudējumu neiegūtās peļņas veidā;
- saskaņā ar FM 29.01.2024. rīkojumu Nr. 24 veikta apropriācijas pārdaļē programmas/apakšprogrammas ietvaros starp izdevumu ekonomiskās klasifikācijas kodiem no preču pakalpojumu izdevumiem uz sociāla rakstura maksājumu un kompensācijas izdevumiem, lai varētu izmaksāt kompensāciju pieteicējam par tā iemaksāto valsts nodevu 30 *euro* apmērā;
- saskaņā ar FM 10.05.2024. rīkojumu Nr. 171 veikta apropriācijas palielināšana no 74.resora "Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" budžeta programmas 01.00.00 "Apropriācijas rezerve" un piešķirts papildu finansējums 41 170 *euro* apmērā, lai nodrošinātu dienesta automašīnas iegādi inspektoru darba pienākumu nodrošināšanai;
- saskaņā ar FM 22.10.2024. rīkojumu Nr. 392 veikta apropriācijas pārdaļē programmas/apakšprogrammas ietvaros starp izdevumu ekonomiskās klasifikācijas kodiem no preču un pakalpojumu izdevumiem uz atlīdzības izdevumiem, lai nodrošinātu finansējumu piemaksām par nozīmīgu ieguldījumu iestādes stratēģisko mērķu sasniegšanā 10 853 *euro* apmērā;
- saskaņā ar FM 19.12.2024. rīkojumu Nr. 521 veikta apropriācijas pārdaļē ilgtermiņa saistību pasākumam "Telpu Rīgā, Talejas ielā 1, nomas maksas izdevumu segšanai" un piešķirts papildu finansējums 542 *euro* apmērā.

Inspekcijai piešķirtā valsts finansējuma izlietojumu pa izdevumu posteņiem 2024.gadā un salīdzinot ar 2023.gadu skatīt 1.tabulā.

1.tabula

Inspekcijai piešķirtais valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2023. – 2024.gadā (euro)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2023.gadā (faktiskā izpilde)	2024.gadā	
			Pārskata perioda plāns atbilstoši pēdējam finansēšanas plānam	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	948 652	1 192 190	1 080 339
1.1.	Dotācijas	945 052	1 189 173	1 076 659
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi *	3 600	3 017	3 680
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	947 752	1 192 190	1 078 922
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	908 227	1 040 553	1 037 678
2.1.1.	kārtējie izdevumi	908 227	933 032	930 157
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti **	0	107 521	107 521
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	39 525	151 637	41 244
2.3.	maksas pakalpojumi un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikums	-900	0	-1 417

* Maksas pakalpojumu ieņēmumu plāns 2024. gadam bija 3 017 euro. Faktiskā izpilde 2024. gadā sastādīja **3 680,13 euro**. 2023. gadā maksas pakalpojumu izpilde sastādīja 3 599,69 euro, kas norāda, ka spēļu automātu parka atjaunināšana pagaidām turpinās esošajā apjomā.

** 2024. gadā Inspekcijai tika piešķirts papildus finansējums 99.00.00 programmai "Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums" **107 491 euro** apmērā, lai nodrošinātu mantiskā zaudējuma atlīdzinājuma izmaksu juridiskai personai saskaņā ar Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumu un Administratīvās apgabaltiesas 2023. gada 28. februāra spriedumu.

Savas darbības nodrošināšanai un noteikto funkciju veikšanai Inspekcija nesāņem ārvalstu finanšu palīdzību, ziedojumus vai dāvinājumus. Inspekcija nav saņēmusi valsts aizdevumus, nav veikusi un pasūtījusi pētījumus, tai nav finanšu saistības.

Piešķirtā finansējuma neizpildes būtiskākie iemesli:

Preču un pakalpojumu izdevumos (2000 EKK) 2 517 *euro* jeb 1,52 % neizpilde pret plānoto galvenokārt skaidrojama ar to, ka:

- informācijas tehnoloģiju pakalpojumi (ALS uzturēšana) tika plānoti 12 mēnešiem, bet faktiski finansējums ir izlietots tikai 6 mēnešiem, jo notika pāreja uz jauno DVS "Namejs".

Kapitālajos izdevumos (5000 EKK) 110 393 *euro* jeb 72,8% neizpilde pret plānoto galvenokārt skaidrojama ar to, ka:

- finansējums VAIS pilnveidošanai Likumprojektā ietverto normu īstenošanai (mērķa finansējums) netika izlietots, jo Saeimā likumprojekta pieņemšanas gaita 2024. gadā netika uzsākta.

Izdevumi pamatkapitāla veidošanai (5000 EKK) 2024. gadā sastādīja 41 244 *euro*, (plāns 151 637 *euro*). Pamatkapitāla veidošanai piešķirtais finansējums izlietots 27,20 % apmērā. Pamatkapitāla veidošanas izdevumu, t.sk. no apropriācijas rezerves finansējuma, galvenie pasākumi bija:

- 1) dienesta hibrīda elektriskās automašīnas Opel Astra iegāde - 31 107 *euro*;
- 2) datortehnikas iegāde – 7 257 *euro*;
- 3) uzlabojumu ieviešana Elektronisko sakaru komersantu bloķēšanas atskaites rīka sistēmai 2880 *euro*.

2.2. Plānotie darbības rezultāti, rezultātu izpildes analīze

FM budžeta programmas (apakšprogrammas) 39.02.00 *Izložu un azartspēļu organizēšanas un norises uzraudzība* ietvaros 2024.gadam finansētas šādas prioritātes un darbības aktivitātes. 2.tabulā apkopota darbības rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izpilde. 2.tabulā ar "PP" apzīmēti prioritāro pasākumu ietvaros plānotie uzdevumi, kuru izpilde sīkāk analizēta 2.3.nodaļā 3.tabulā.

2.tabula

Darbības rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izpildes analīze 2024. gadā

Nr. p.k.	Darbības rezultāts	Rādītāja nosaukums	Mērv.	Plānotā vērtība	Izpilde	Izpildes novirze (%)vai +/-	Piezīmes par izpildi
1.	Azartspēļu un izložu uzraudzība, licencēšana un kontrole	Kontroles un uzraudzības pasākumi izlozēs, azartspēlēs (atbilstība normatīvajiem aktiem no kopējā pārbaūžu skaita)	%	95	96	+1,0	Uz risku novērtējumu balstītas pārbaūžu metodikas izmantošana pārbaūžu plānošanā rezultējas ar jaunu pārkāpumu konstatēšanu. Plānotas 160 pārbaudes, faktiski veiktas 181 pārbaudes, konstatēti 7 pārkāpumi.
2.	Azartspēļu un izložu uzraudzība, licencēšana un kontrole	Elektronisko sakaru komersantu uzraudzība un pārbaudes par inspekcijas lēmumu par nelicencēto vietņu bloķēšanu izpildi no kopējā apkalpo to mājāsaimniecību apjoma	%	95	95	0,0	Plānotas 30 pārbaudes, faktiski tika veiktas 30 pārbaudes, pārbaudīti 100% mobilo tīklu operatori un 92% fiksēto tīklu operatori, kas nodrošina aptuveni 95% no kopējā Latvijas mājāsaimniecību apjoma. Veiktajās pārbaudēs pārkāpumi netika konstatēti.
3.	Azartspēļu un izložu uzraudzība, licencēšana un kontrole	Interaktīvo azartspēļu organizēšanas pārbaudes, t.sk., attālinātās, finanšu plūsmas, platformas atbilstības un tehniskās (atbilstība normatīvajiem aktiem no kopējā pārbaūžu skaita)	%	95	94	-1,0	Kopumā plānotas 160 pārbaudes, faktiski veiktas 168 pārbaudes. Konstatēti 10 pārkāpumi un uzsākts administratīvais process. Uz risku novērtējumu balstītas specializēti mērķētas pārbaudes rezultējas ar jaunu pārkāpumu konstatēšanu.
4.	Īstenoti uzraudzības un kontroles pasākumi NILLTFN jomā	Apmācības uzraugāmo subjektu atbildīgās amatpersonas par NILLTPFN jomu	skaitis	120	122	+1,2	Plānotie rādītāji sasniegti pilnā apmērā. Veiktas 4 apmācības, kurās kopā apmācītas 122 personas
5.	Azartspēļu un izložu uzraudzība, licencēšana un kontrole	Latvijā nelicencēto interaktīvo azartspēļu organizētāju tirgus daļa no kopējā azartspēļu tirgus	%	19	24	+5,0	Pēc Lielbritānijas aģentūras <i>H2Gambling Capital</i> 10.02.2025 datiem nelegālā tirgus īpatsvars Latvijā 2024.gada nogalē sasniedz 24%. Plānotā vērtība vērtējama kā pārāk optimistiska. Tikai ar nelegālo vietņu bloķēšanu vien tehnoloģiju attīstības laikā nevar strauji ierobežot nelegālo piedāvājumu.

Nr. p.k.	Darbības rezultāts	Rādītāja nosaukums	Mērv.	Plānotā vērtība	Izpilde	Izpildes novirze (%) vai +/-	Piezīmes par izpildi
6.	Azartspēļu un izložu uzraudzība, licencēšana un kontrole	Izsniegtās (pārreģistrētās) licences	skaits	387	348	-10,1	Pēc azartspēļu organizētāju iesnieguma anulētas 19 spēļu zāles licences, 1 kazino licence, 4 totalizatora vietas licences. Saistībā ar VAS "Latvijas Loto" jaunu izložu produktu ieviešanu izložu organizētājs ir noslēdzis 7 izložu organizēšanu.
7.	Preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas licencēšana, uzraudzība un kontrole	Izsniegtās preču un pakalpojumu loteriju atļaujas	skaits	420	445	+6,0	Loteriju skaita pieaugums saistīts ar produktu pārdošanas apjoma palielināšanu, digitālā mārketinga attīstību, jaunu produktu popularizēšanu, klientu piesaisti, konkurenci tirdzniecības tīklu starpā (Lidl, Rimi, Maxima, Mego).
8.	Preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas licencēšana, uzraudzība un kontrole	Ieņēmumi no preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas nodevas valsts pamatbudžetā	euro	0,300	0,420	1,4	Skatīt 7.punkta skaidrojumu
9.	Azartspēļu un izložu uzraudzība, licencēšana un kontrole	Ieņēmumi no izložu un azartspēļu nodevas valsts pamatbudžetā	euro	3,519	3,402	-3,4	Neizpildes faktorus skatīt pie 6.punkta skaidrojuma. Pārskata periodā netika izsniegta plānā iekļautā jauna interaktīvo azartspēļu organizēšanas licence. Nodevas izpildi ietekmēja arī izmaiņas azartspēļu pakalpojumu sniedzēju licenču skaita sadalījumā atkarībā no ekspluatēto azartspēļu iekārtu skaita.
10.	Azartspēļu un izložu uzraudzība, licencēšana un kontrole	Pozitīvi ietekmēto problemātisko vai potenciāli problemātisko spēlētāju īpatsvars no visiem potenciāli problemātiskajiem un problemātiskajiem spēlētājiem	%	40	45,3	+13,2	No 2019. gada VM pētījumā aprēķināta paaugstināta riska personu skaita 79 119 uz 01.01.2025. pašatteikušos personu reģistrā aktīvs aizliegums dalībai azartspēlēs bija 35810 personām jeb 45,30 % no kopējās riska grupas. Inspekcija un azartspēļu nozares asociācijas rīkoja vairākus sabiedrības informēšanas pasākumus, īpaši akcentējot un popularizējot iespēju personai iekļaut sevi pašatteikušos personu reģistrā. Sabiedrības informētība par pašatteikušos personu reģistru ir būtiski pieaugusi

Nr. p.k.	Darbības rezultāts	Rādītāja nosaukums	Mērv.	Plānotā vērtība	Izpilde	Izpildes novirze (%) vai +/-	Piezīmes par izpildi
11.	Azartspēļu un izložu uzraudzība, licencēšana un kontrole	Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijai labvēlīgu tiesas nolēmumu īpatsvars	%	90	90	0,0	Nostiprinājusies tiesu judikatūra, izskatāmas vienveidīgas lietas/ pārkāpumi, uzlabojusies kontroles pasākumu un sagatavoto dokumentu kvalitāte
12.	Azartspēļu un izložu uzraudzība, licencēšana un kontrole	Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas klientu vērtējuma līmenis (novērtējums skalā 1-10)	punkti	-	-	0,0	Klientu novērtējuma aptaujas par Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas darbu tiek veiktas reizi divos gados. Iepriekšējais novērtējums veikts 2023.gadā.

Darbības rezultātu un rezultatīvo rādītāju mērķu sasniegšanai tika pārskatītas darba metodes, kuru rezultātā visi kontroles un uzraudzības pasākumi tika īstenoti uz risku izvērtējumā balstītu pieeju. Veicot īpaši mērķētus risku izvērtējumā balstītus kontroles pasākumus, palielinās konstatēto pārkāpumu skaits, kas norāda uz veikto pārbažu efektivitāti. Papildus tam, elektronisko komersantu uzraudzībā un nelicencētu interaktīvo vietņu ierobežošanā tika pilnveidoti nelegālo vietņu atlases rīki, kas samazināja manuālo kļūdu rašanos un nodrošināja efektīvu resursu izmantošanu pienākumu veikšanā. Vienlaikus tika pilnveidots interaktīvo azartspēļu organizēšanas uzraudzības process, sadalot kontroles pasākumus mērķētās pārbaudēs atbilstoši jaunatklātiem riskiem un, veicot prevencijas pasākumu īstenošanu, lai veidotu vienveidīgu pieeju un prasības visiem organizētājiem.

2.3. Pārskata gadā īstenotie prioritārie pasākumi

3.tabula

Prioritāro pasākumu izpildes analīze 2024.gadā

39.02.00 Izložu un azartspēļu organizēšanas un norises uzraudzība

Prioritārā pasākuma numurs un nosaukums	Darbības rezultāts	Rādītāja veids*	Rādītāja nosaukums	Mērvienība	Gads	Plānotā vērtība	Izpilde
21. Publisko personu nomas maksas sadārdzinājums	Nomas maksas pārrēķins saskaņā ar Ministru kabineta 20.02.2018. noteikumos Nr. 97 "Publiskas personas mantas iznomāšanas noteikumi" noteikto kārtību	PPIzd	Izdevumi	euro	2024	4534	Izpildīts

(21.) Prioritārais pasākums (2024) - Publisko personu nomas maksas sadārdzinājums. Nomas maksas pārrēķins saskaņā ar Ministru kabineta 20.02.2018. noteikumos Nr. 97 "Publiskas personas mantas iznomāšanas noteikumi" noteikto kārtību 4534 euro apmērā par 2024.gadu.

2.4. Inspekcijas sniegtie publiskie pakalpojumi

Inspekcijas sniegtie bezmaksas **pakalpojumi** ir publicēti Inspekcijas tīmekļvietnē un ievadīti valsts pakalpojumu katalogā vietnē *latvija.lv* atbilstoši Ministru kabineta 2017. gada 4. jūlija noteikumos Nr. 399 „Valsts pārvaldes pakalpojumu uzskaites, kvalitātes kontroles un sniegšanas kārtība” paredzētajai kārtībai. Inspekcija jau izmanto un uzsākusi ieviest jauno pakalpojumu pārvaldības politiku atbilstoši Ministru kabineta 2024. gada 4. jūnija rīkojuma Nr. 444 “Par Pakalpojumu vides pilnveides plānu 2024.–2027. gadam” nosacījumiem.

4.tabula

Inspekcijas sniegtie pakalpojumi 2024. gadā

Pakalpojums	Pakalpojuma pieteikšanas skaits pa kanāliem							Sūdzību skaits par pakalpojumu
	Kopā pieteikumi	Klātienē	Neklātienē				Pakalpojumu izpildes kavējumu skaits	
			kopā	pasts	elektro niski	telefo niski		
Pašatteikušos personu reģistrs (Personu iekļaušana un izslēgšana)	22121	829	21292	x	21292	x	0	0
Azartspēļu iekārtu identifikācijas numuru izsniegšana	15	0	15	0	15	x	0	0
Azartspēļu un izložu licencēšana	348	0	348	0	348	x	0	0
Preču un pakalpojumu loteriju atļauju izsniegšana	445	0	445	0	445	x	0	0
Psihologa konsultāciju sniegšana azartspēļu un izložu spēlētājiem	892	617	275	0	275	x	0	0

Kā redzams 4.tabulā, absolūti lielākā daļa Inspekcijas sniegto pakalpojumu tiek nodrošināti attālinātā (neklātienē) veidā – gan izmantojot Inspekcijas izveidotās informāciju sistēmas, kam nodrošināts komersantu pieslēgums, gan izmantojot dokumentu vadības sistēmu saziņā ar komersantiem. No kopējā 22121 iesniegumu skaita, kas attiecināmi uz iekļaušanos vai izslēgšanos no Pašatteikušos personu reģistra, tikai 3,7% jeb 829 iesniegumi saņemti klātienē pie Inspekcijas psihologa vai azartspēļu vietā un tad šis iesniegums nogādāts Inspekcijā. Azartspēļu un izložu likums paredz iespēju personai iesniegumu iesniegt personīgi, kas joprojām tiek arī izmantots.

Otra pakalpojumu grupa– Psihologa konsultāciju sniegšana azartspēļu spēlētājiem – kur klātienē konsultācijas ir absolūti vairākumā. Personas labprātāk izmanto tiešo kontaktu (konsultāciju) ar psihologu. Klātienē konsultāciju izmantojuši 617 klienti jeb 69,2% no visiem 892 interesentiem. Konsultācijas ietver gan klasisku psihologa konsultāciju ciklu personām, gan konsultāciju par iespējām iekļauties Pašatteikušos personu reģistrā.

Visi pārējie Inspekcijas sniegtie pakalpojumi, kas saistīti ar dažādu lēmumu, atļauju, licenču piešķiršanu vai apstiprināšanu, tiek nodrošināti pilnībā attālināti – elektroniskā veidā.

2.5. Inspekcijas darbības citas aktualitātes 2024. gadā

2024.gadā nodrošināta izložu un azartspēļu organizētāju, kā arī preču un pakalpojumu loteriju organizētāju darbības uzraudzība un kontrole, veicot licenču izsniegšanu vai to pārreģistrāciju, atļauju izsniegšanu, analizējot un kontrolējot komersantu darbības atbilstību normatīvo aktu prasībām, lai īstenotu sabiedrības interešu un spēlētāju tiesību aizsardzību.

Nozīmīgākās 2024.gada darbības aktualitātes aprakstītas sadalījumā pa darbības veidiem.

(1) Inspekcijas amatpersonas īstenoja nozares **uzraudzības un kontroles pasākumus**. Kopumā izsniegtas vai pārreģistrētas 348 licences darbībai azartspēļu tirgū, anulētas 19 spēļu zāļu licences, 4 totalizatora likmju pieņemšanas vietu licences, 1 azartspēļu organizēšanas licence, kā arī 7 valsts mēroga loteriju licences, kas pārtrauca darbību. Spēļu vietu skaita samazināšanās notiek gan komersantu rentabilitātes apsvērumu, gan pašvaldību lēmumu ietekmē. 2024. gadā bijušas arī juridiskas izmaiņas tirgus dalībniekos, proti, darbību pārtrauca SIA "Admirāļu klubs" un par tā saistību un tiesību pārnēmēju kļuva SIA "Alfor". Tika anulēta arī SIA "NIKS" kazino licence, jo kazino pārtrauca darbu nerentabilitātes dēļ. Ieņēmumi no izložu un azartspēļu nodevas valsts budžetā sasniedza 3,402 milj. euro, kas ir par 0,117 milj. euro mazāk nekā plānots augstāk norādītā iemesla dēļ – samazinās spēļu vietu un līdz ar to izsniegto licenču skaits.

(2) 2024. gadā Inspekcija izsniegusi 445 preču un pakalpojumu loteriju atļaujas, kas ir par 12 vairāk nekā 2023. gadā. Kopējais preču loterijās piedāvātais laimestu fonds sasniedzis 1,714 miljonus euro, kas ir par 26,7% vairāk nekā 2023.gadā. Valsts budžetā valsts nodevas veidā iekasēti 0,419 miljoni euro. Pērn loterijas ar lielākajiem laimestu fondiem piedāvājuši tirdzniecības tīkli – "Rimi", "Maxima", "Drogas", "Lidl", "Mego"; degvielas uzpildes stacijas – "Circle K" un "Virši"; tirdzniecības centri – "Akropole" un "Domina", kā arī atsevišķu preču grupu izplatītāji, kā "Lay's" un "Coca-Cola", laimestu sarakstā iekļaujot jaunas automašīnas, ceļojumus, viedierīces, pasākumu biļetes un citus laimestus.

(3) Kontroles departaments īsteno uz risku izvērtējuma balstītus mērķētus kontroles pasākumus, lai maksimāli efektīvi izmantotu resursus un pārbaudes rezultātā sasniegtu vislabāko rezultātu.

- Kopā veiktas 181 "zemes" azartspēļu vietu pārbaudes (133 spēļu zālēs, 26 totalizatora un derību likmju pieņemšanas vietās, 16 citu atsevišķu veidu pārbaudes, 6 finanšu datu atbilstības pārbaudes). 7 gadījumos konstatēti pārkāpumi un uzsākts administratīvo pārkāpumu process. Atbilstība 96% no kopējā pārbaudžu skaita.
- Veiktas interaktīvo azartspēļu organizētāju pārbaudes, t.sk. attālinātās, finanšu, azartspēļu organizēšanas platformas un tehniskās - 168 pārbaudes (tajā skaitā 7 finanšu, 25 tehniskās, 72 interaktīvās vietnes un 64 specializētas mērķētas pārbaudes). 10 gadījumos konstatēti pārkāpumi un uzsākts administratīvo pārkāpumu process, 94% atbilstība no kopējo pārbaudžu skaita.
- Veiktas 30 pārbaudes elektronisko sakaru komersantu uzraudzībā par Inspekcijas lēmumu par nelicencēto vietņu bloķēšanu izpildi. Pārkāpumi nav konstatēti. Pārbaudīti 100% mobilo tīklu operatori un 92% fiksēto tīklu operatori, kas ir aptuveni 95% no kopējā apkalpoto mājāsaimniecību skaita.
- 2024.gadā pieņemti 284 lēmumi par nelicencēto interaktīvo azartspēļu vietņu bloķēšanu, kopā bloķēto vietņu skaits sasniedz 3627 vietnes. Atbilstoši Lielbritānijas pētījumu aģentūras H2GC datiem uz 10.02.2025 nelegālā piedāvājuma īpatsvars sasniedz 24% no

kopējā interaktīvo azartspēļu piedāvājuma Latvijas iedzīvotājiem. Jāatzīmē, ka 2020.gadā nelegālā piedāvājuma apmērs bija 41%. Piecu gadu laikā nelegālā piedāvājuma apmērs samazinājies par 17 % punktiem.

- Īstenoti Pasākumu plānā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku ierobežošanai 2023.-2025.gadam (Ministru kabineta 13.12.2022. rīkojums Nr.940) noteiktie Inspekcijas kompetences pasākumi, uzlabojot uz riska analīzi balstītu pārbaūžu veikšanu NILLTPFN jomā un amatpersonu apmācību. Veiktas 22 pārbaudes, un 2 gadījumos pieņemti lēmumi par sankciju piemērošanu. 91% no veiktajām pārbaudēm atbilst normatīvo aktu prasībām. 15 pārbaudes veiktas augsta riska subjektiem (pārbaudīti 100% augsta riska subjekti), 7 vidēja riska subjektiem (pārbaudīti 58 % vidēja riska subjekti).
- Apmācītas 122 uzraugāmo subjektu atbildīgās amatpersonas par NILLTPFN jomu.
- (4) Viens no Inspekcijas uzdevumiem ir atbalsta nodrošināšana personām, kurām pārmērīga azartspēļu vai interaktīvo izložu spēlēšana rada problēmas un riskus. Viens no šādiem atbalsta veidiem ir iespēja brīvprātīgi iekļaut savus datus Inspekcijas uzturētajā **Pašatteikušos personu reģistrā**. Šādu iespēju no 2020.gada sākuma līdz 2024.gada 31.decembrim kopumā izmantojušas 76 203 personas, 40 404 personām ierobežojumu termiņš ir beidzies, bet aktuāls aizliegums piedalīties azartspēlēs un interaktīvajās izlozēs ir 35799 personām. Gada laikā aktuālo iekļauto personu skaits palielinājies par 4133 personām. Otrs atbalsta veids, ko nodrošina Inspekcija, ir **psihologa konsultācijas** azartspēļu spēlētājiem un viņu tuviniekiem. Inspekcijas nodrošinātās psihologa konsultācijas ir bez maksas. 2024.gadā kopumā sniegtas 403 klātienēs un 275 attālinātās konsultācijas, kā arī pieņemti 214 iesniegumi par iekļaušanos pašatteikušos personu reģistrā, sniegtas atbildes uz 179 e-pasta vēstulēm. Vienlaikus Inspekcijas psiholoģe vada seminārus mācību iestādēs pedagogiem, skolēniem, viņu vecākiem, pašvaldību sociālajiem darbiniekiem, sadarbojas ar krīžu centru "Skalbes", Ģintermuižas Minesotas programmas speciālistiem, lai apmainītos ar informāciju par efektīvākajām psiholoģiskā atbalsta metodēm azartspēļu atkarības riska personām.

2.6. Inspekcijas Darbības stratēģijas 2024.-2027.gadam ieviešanas novērtējums

Inspekcijas stratēģija 2024.-2027.gadam apstiprināta ar Inspekcijas 2024.gada 9.maija rīkojumu Nr.166. Stratēģija izstrādāta, nosakot Inspekcijas darbības virzienus un mērķus, nodrošinot uzraugāmās nozares jomu regulējošos normatīvajos aktos un Inspekcijas nolikumā noteikto funkciju un uzdevumu īstenošanu, kā arī FM darbības un attīstības stratēģijā 2020.-2024.gadam un citos politikas plānošanas dokumentos Inspekcijai noteikto mērķu sasniegšanu. Stratēģijā noteiktas trīs prioritātes:

- 1) sistemātiska un efektīva azartspēļu un izložu organizēšanas uzraudzība un kontrole;
- 2) azartspēļu atkarības izveidošanās risku mazināšana un pārvaldība;
- 3) Inspekcijas darbības spēju pilnveidošana, ieviešot informācijas tehnoloģiju risinājumus (t.sk. procesu digitalizāciju), modernizējot un strukturējot izpildes procesus.

Katras prioritātes īstenošanai izvirzīti darbības mērķi, norādīti sasniedzamie rezultāti un rezultatīvie rādītāji. Stratēģijā attiecīgajam gadam iekļautie rādītāji ietverti arī budžeta apakšprogrammas 39.02.00 „Izložu un azartspēļu organizēšanas un norises uzraudzība” finansējuma izpildē. Galvenie rādītāji un to izpilde apskatāmi 2.tabulā.

Izvērtējot 1.prioritātes sasniedzamos rezultātus, konstatēts, ka nav sasniegts 3.2.1. rezultatīvais rādītājs – Latvijā nelicencēto interaktīvo azartspēļu organizētāju tirgus daļa atbilstoši Lielbritānijas aģentūras H2GC aprēķiniem (dati uz 10.02.2025.) 2024.gadā sasniedz 24% no kopējā interaktīvo azartspēļu tirgus apjoma plānoto 19% vietā. Secināms, ka plānotais samazinājuma temps bija pārāk optimistisks, ņemot vērā, ka 2020.gadā šis rādītājs bija 41%. Piecu gadu laikā panākts nelegālo vietņu īpatsvara kritums par 17 procentpunktiem. Jāatzīst, ka tikai ar nelegālo vietņu bloķēšanas pasākumiem maksimālu efektu nevar panākt, nepieciešams vērtēt un, iespējams, mainīt normatīvo regulējumu, kas nelegālo vietņu piedāvājumu rada vairāk pievilcīgu spēlētājiem. Nav uzsākta 4.1.1.rādītāja izpilde, jo azartspēļu reklāmas ierobežojumu uzraudzība vēl nav Inspekcijas kompetencē.

2.prioritātes 1.rādītāja uzdevumi nav uzsākti, jo Likumprojekts, kas iesniegts Saeimā izskatīšanai 2024.gada 20.septembrī, nav izskatīts, un plānotie uzdevumi nav regulēti normatīvajos aktos.

Kopumā uzskatāms, ka Stratēģijā izvirzīto mērķu, uzdevumu un rezultātu izpilde tiek organizēta un veikta Stratēģijā paredzētajos termiņos.

2.7. Inspekcijas mērķu sasniegšanu kavējošie un veicinošie faktori

Inspekcijas darbību ietekmē dažādi **iekšējie un ārējie faktori un riski**:

- 1) valsts tautsaimniecības un ekonomiskā attīstība;
- 2) azartspēļu un izložu nozares attīstības tempi, tehnoloģiju ietekme uz to attīstību, jaunu spēļu veidu rašanās;
- 3) izmaiņas normatīvajos aktos, kas reglamentē azartspēļu un izložu nozares darbību, atsevišķos gadījumos radot tiesvedību riskus;
- 4) Inspekcijai piešķirtais budžeta dotāciju apjoms funkciju un uzdevumu nodrošināšanai un izpildei;
- 5) Inspekcijas personāla resursu nodrošinājums un personāla attīstība, kompetence, prasmes, lojalitāte, motivācija;
- 6) Inspekcijas un personāla tehniskais nodrošinājums, tā pietiekamība un kvalitāte;
- 7) Inspekcijas darbības risku izvērtēšanas efektivitāte, lēmumu pieņemšanas kvalitāte un savlaicīgums;
- 8) Inspekcijas darbības likumība un tiesiskums.

Inspekcijas darbību **veicinošie faktori**:

- 1) uzkrātā pieredze un zināšanas izložu un azartspēļu nozares, kā arī preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas uzraudzībā;
- 2) Inspekcijas darbinieki – kvalificēti, izglītoti, ar pieredzi, uz sadarbību vērsti, ar atbildības sajūtu, plaša profila speciālisti, kas spēj un var sasniegt valsts azartspēļu un izložu uzraudzības politikas izvirzītos mērķus un veicināt sabiedrības uzticību labi organizētam un kvalitatīvi uzraudzītam izložu un azartspēļu tirgum;

- 3) pozitīva darba vide un savstarpējā kultūra Inspekcijā;
- 4) laba sadarbība ar valsts pārvaldes un citām iesaistītajām institūcijām – Valsts Policiju, Valsts Ieņēmumu Dienestu, Patērētāju Tiesību Aizsardzības Centru, Finanšu Izlūkošanas Dienestu, Finanšu Nozares Asociāciju;
- 5) teicamas sadarbības iespējas ar ārvalstu kolēģiem – azartspēļu uzraugiem, ekspertiem, testēšanas laboratoriju speciālistiem.

Inspekcijas darbību **ierobežojošie faktori**:

- 1) politiskā nenoteiktība (vienota valsts redzējuma – vīzijas trūkums), kavēšanās pieņemt racionālus lēmumus azartspēļu un izložu jomas regulējumā, politisko uzstādījumu maiņas risks, kā rezultātā īsā termiņā jānovērtē plānoto politikas mērķu izmaiņu ietekme uz nozares attīstību un iespējamie riski, ko var radīt neizvērtēti politiski lēmumi;
- 2) nozares uzraudzības pasākumu pilnveidošanai sagatavoto normatīvo aktu projektu apstiprināšanas kavēšanās;
- 3) normatīvo aktu grozījumu projekta izstrādē un saskaņošanas procesā iesaistīto pušu atšķirīgais redzējums par plānotajām izmaiņām;
- 4) attīstoties tehnoloģiju pielietojumam azartspēļu un izložu nozares darbībā, nepieciešams atbilstošs tehniskais nodrošinājums un attiecīgi kvalificēti darbinieki;
- 5) nepietiekama finansējuma risks Inspekcijas IT sistēmu pilnveidošanai;
- 6) nepietiekama sabiedrības izpratne par azartspēļu organizēšanas principiem, Inspekcijas lomu to uzraudzībā, un azartspēļu ietekmes riskiem uz sabiedrības locekļiem, it īpaši nepilngadīgajiem un jauniešiem.

Augstākminētie faktori veicinājuši **tiesvedības procesus** par nozares darbības jautājumiem.

Iespējami riski tiesvedību rezultātā

Pamatojoties uz Covid likuma 9. pantu, ar Inspekcijas 2020. gada 6. aprīļa lēmumu Nr. 2020/0161 „Par azartspēļu organizēšanas licenču apturēšanu” (turpmāk – Lēmums) tika noteikts uz Covid likuma darbības laiku apturēt interaktīvo azartspēļu organizētājiem izsniegtās licences darbību. Tādējādi tiem, sākot ar 2020. gada 8. aprīli, bija liegta iespēja organizēt interaktīvās azartspēles tīmekļa vietnē.

Ar Satversmes tiesas 2020. gada 11. decembra spriedumu lietā Nr. 2020-26-0106 Covid likuma 9. pants, ciktāl tas nosaka Inspekcijas pienākumu apturēt azartspēļu organizēšanas licences interaktīvajā vidē un (vai) izmantojot elektronisko sakaru pakalpojumu starpniecību, tika atzīts par neatbilstošu Satversmes 1. pantam kopsakarā ar 105. panta pirmo un trešo teikumu. Turklāt Satversmes tiesas spriedumā attiecībā uz interaktīvo azartspēļu organizatoriem tika atzīts, ka Covid likuma 9. pants ir spēkā neesošs no pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

Vairāki interaktīvo azartspēļu organizētāji ir konstatējuši, ka tiem prettiesiskā lēmuma dēļ ir radīti zaudējumi un tādēļ, pamatojoties uz Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 15. pantu, tie ar iesniegumu par zaudējumu atlīdzināšanu vērsās Inspekcijā,

kas izdeva prettiesisko lēmumu. Iesniegumu iesūtīšanas termiņš bija 2024.gada 20.decembris.

Latvijas Republikas Senāta 2023.gada 21.decembra sprieduma [8] daļā ir norādīts: "...nav izšķiroši, vai administratīvā akta prettiesiskumā ir (nav) vainojama inspekcija vai arī administratīvā akta prettiesiskums ir saistīts ar citiem apstākļiem, piemēram, likumdevēja kļūdu, pieņemot Satversmei neatbilstošu tiesību normu, kuru iestādei bija pienākums piemērot. Jebkurā gadījumā valsts ir atbildīga par to zaudējumu atlīdzināšanu, kas personām nodarīti ar prettiesisku administratīvo aktu".

Atbilstoši Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma nosacījumiem, ja iestādes lēmums vai tiesas nolēmums ir vērsts pret Latvijas Republiku, tajā noteikto summu izmaksā no valsts pamatbudžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" vai no valsts pamatbudžetā attiecīgās iestādes darbībai paredzētajiem līdzekļiem. Kopējā iesniegumos pieprasītā zaudējumu atlīdzība sastāda 7,371 milj. *euro*.

Konkrētā atlīdzināmā zaudējumu summa tiks noteikta tiesvedības procesos.

Iespējami riski politisko lēmumu rezultātā

Rīgas dome 2021.gadā lēma pilsētā piecu gadu laikā slēgt astoņu uzņēmumu uzturētās vairāk nekā 80 spēļu zāles. Taču Satversmes tiesa 2024. gada aprīlī secināja, ka ierobežojums neatbilst Satversmei, jo pašvaldība nav pamatojusi, kāpēc vietās, kur komercdarbība ir paredzēta kā viens no teritorijas izmantošanas veidiem, azartspēļu organizēšana ir aizliegta. Ja attiecīgās pašvaldības dome tomēr vēlas ierobežot azartspēles konkrētā teritorijā, tai jāpārbauda visas teritorijas, kurās atļauta komercdarbība, un katrā no šīm teritorijām jāizvērtē, vai kādi apsvērumi pamato azartspēļu ierobežošanu. Pamatojumam ir jābūt saprātīgam un balstītam racionālos apsvērumos. Minētais nosacījums attiecas uz visu Latvijas teritoriju un nav skaidrs, kāds varētu būt turpmākais risinājums ar pašvaldību atļautām "zemes" azartspēļu organizēšanas vietām. Arī Likumprojekta izstrādes gaitā jautājumā par pašvaldību lomu "zemes" azartspēļu pieejamības noteikšanā vienots viedoklis pagaidām nav panākts. Pastāv risks, ka Saeimas deputāti likumprojekta izskatīšanas laikā varētu nobalsot par būtisku "zemes" azartspēļu organizēšanas vietu ierobežojumu noteikšanu. Tas var mainīt Inspekcijas kontroles pasākumu prioritātes nelegālā piedāvājuma ierobežošanā, samazināt iespējas atbalstīt azartspēļu atkarības riskam pakļautos spēlētājus, kā arī samazināt ieņēmumus valsts budžetā azartspēļu nodokļu veidā.

Kā minēts iepriekš, Saeimā ir iesniegts Likumprojekts, un 2025.gadā tiks izskatīti būtiski grozījumi Azartspēļu un izložu likumā, lai pilnveidotu azartspēļu un izložu nozares uzraudzības un kontroles prasības un to piemērošanu, kā arī nodrošinātu spēlētāju interešu aizsardzību, mazinot iespējamus riskus, ko var radīt pārmērīga azartspēļu un izložu spēlēšana. Tomēr jānorāda, ka azartspēļu nozares regulējuma jautājumi vienmēr ir saistīti ar ļoti lielu politiku un sabiedrības interesi. Tas nozīmē, ka pastāv stratēģiski riski, ka sagatavotais likumprojekts radīs atšķirīgu iesaistīto pušu redzējumu par nozares regulējumu, un Ministru kabinets vai Saeima pieņems lēmumus, kas neatbalstīs piedāvāto risinājumu, vai pieņems lēmumu par pilnībā atšķirīgu regulējumu no piedāvātā.

Jānorāda, ka "zemes" azartspēļu vietu aizliegums pilnībā nenovērš riskus, ko rada pārmērīga dalība azartspēlēs. Piedalīties azartspēlēs un interaktīvajās izlozēs var jebkurā vietā, izmantojot datoru, planšeti vai mobilo telefonu. Tas nozīmē, ka arī tehnoloģiju attīstība nozīmīgi ietekmēs azartspēļu un izložu nozares tālākās attīstības virzienus, normatīvo regulējumu un Inspekcijas funkcijas un pienākumus.

2.8. Informācija par Inspekcijas vadības un darbības uzlabošanas sistēmām

Auditi un revīzijas

2024.gadā FM Iekšējā audita departaments veicis 2 auditus – tika pārbaudīts, kā izpildīti 2023.gada auditā “Par risku vadības procesa pārraudzību un efektivitāti Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijā” sniegtie ierosinājumi. Novembrī veikts ikgadējais audits “Ikgadējās pārskata gada inventarizācijas novērošana”. Papildus tam veikta Valsts kontroles revīzija “Par Finanšu ministrijas 2024.gada pārskata sagatavošanas pareizību”.

Abu auditu un revīzijas rezultātā konstatēts, ka auditētais objekts darbojas atbilstoši normatīvo aktu prasībām, un Inspekcijas amatpersonu rīcība ir efektīva.

Risku vadība

Jau augstāk pieminētā audita “Par risku vadības procesa pārraudzību un efektivitāti Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijā” sniegto ierosinājumu izpildei Inspekcijā tika veiktas darbības – gan Risku reģistra aktualizēšana, gan darbinieku izglītošana, zināšanu papildināšana risku un to novēršanas jautājumos. Risku reģistra pārskatīšanas procesa laikā risku vadības speciālists – koordinators ar anketas palīdzību aptaujāja visus Inspekcijas struktūrvienību vadītājus, kā arī izlases kārtībā intervēja citus riska īpašniekus, kā arī riska procesa īpašniekus, lai noskaidrotu risku mazinošo pasākumu efektivitāti. Aptaujās un intervijās tika uzdoti jautājumi, lai konstatētu vēl nenorādītos riskus un to līmeni (kritēriji risku mazinošo pasākumu efektivitātei un Risku reģistra efektivitātei).

Risku reģistrā akcentēta Inspekcijas stratēģisko mērķu sasniegšana – ir svarīgi, lai Inspekcijas mērķi tiktu definēti pareizi un atbilstoši labās prakses piemēriem.

Lai nodrošinātu vienotas izpratnes rašanos Inspekcijā par risku kultūras izveides nepieciešamību, kā arī pilnveidotu izpratni par risku vadības procesu integrācijas nepieciešamību ar citiem pārvaldības procesiem, tai skaitā veicot risku identificēšanu un novērtēšanu katrā Inspekcijas struktūrvienībā, 2024.gada 16.aprīlī visiem Inspekcijas darbiniekiem tika organizēts mācību seminārs.

Informācijas tehnoloģiju sistēmu pilnveidošana

Tehnoloģiju izmantošanas pilnveidošanas jomā 2024.gadā tika ieviesta azartspēļu licenču un lēmumu paziņošanas funkcija un minēto dokumentu reģistra pieejamības nodrošināšana azartspēļu organizētājiem.

2024.gadā veikti vairāki sagatavošanās darbi, lai 2025.gadā pielāgotu informācijas sistēmas, kurā visi licenču un atļauju izsniegšanai nepieciešamie dokumenti tiktu iesniegti, apstrādāti, izsniegti un glabāti vienā informācijas sistēmā. Procesu digitalizāciju plānots noslēgt 2025.gada IV. ceturksnī. Rezultātā, galvenokārt, plānots uzlabot preču un pakalpojumu loteriju dokumentu iesniegšanas, izskatīšanas un uzskaites procesu, azartspēļu iekārtu, spēļu programmu sertifikātu izskatīšanas un uzskaites procesu, un azartspēļu automātu ID numuru izsniegšanas procesu.

Kopumā Inspekcijas pārraudzībā esošajās IS ieviesti vai koriģēti 5 esošie sistēmu moduļi, kuri automatizē dažādus Inspekcijas darbinieku veiktos procesus, padarot informācijas apriti daudz ātrāku.

Strukturālās reformas

2024.gadā strukturālās reformas Inspekcijā nav veiktas, saglabājusies jau apstiprinātā funkciju un pienākumu sadale starp Juridisko departamentu un Kontroles departamentu. 2024.gada 1.janvārī Inspekcijā bija pilnībā aizpildītas amata vietas, 2024.gada 6.decembrī viens nodarbinātais pārtrauca darba attiecības ar Inspekciju.

Centralizācijas pasākumu ietvaros ar FM Inspekcijā tika ieviesta dokumentu vadības sistēma "Namejs", kā arī noslēguma stadijā ir Inspekcijas informācijas sistēmu uzturēšanas un drošības pasākumu nodrošināšanas funkcijas nodošana FM IT departamentam. Līdz ar to noslēgusies pilnībā visu Inspekcijas darbības nodrošināšanai nepieciešamo atbalsta funkciju nodošana ārpakalpojumā vai centralizācijas procesā.

Atbalsta funkciju nodošana ārpakalpojumā rada iespēju racionāli izmantot iestādes cilvēkresursus, un Inspekcijas speciālistus un ekspertus pilnvērtīgi iesaistīt tikai tiešo funkciju veikšanā. Ievērojot noteiktos budžeta izdevumu samazinājuma nosacījumus, Inspekcija ir pārskatījusi (un turpinās pārskatīt) savus izdevumus, lai nodrošinātu efektīvu pamatfunkciju veikšanu.

Atbilstoši Darba plānā noteiktajam īstenota starpinstitucionālās sadarbības veicināšana administratīvā sloga mazināšanai. 2024.gada 11.septembrī ar IeM IC noslēgta starpresoru vienošanās Nr.35-1-27/1 "Par valsts informācijas sistēmas "Sodu reģistrs" lietošanu tiešsaistes režīmā", lai nodrošinātu Inspekcijas amatpersonu piekļuvi nepieciešamajai informācijai. 2024.gada 12.februārī ar CSP noslēgta starpresoru vienošanās Nr.35-1-27/3 "Par Vienotās izložu un azartspēļu uzraudzības informācijas sistēmas lietošanu", lai nodrošinātu aktuālo statistikas datu nodošanu, izmantojot Inspekcijas informācijas sistēmu.

3. Informācija par Inspekcijas personālu

Inspekcijas Stratēģijā formulētas vērtības – darbinieku profesionalitāte, kas ietver zināšanas un kompetenci nozares uzraudzībā, prasmes izmantot mūsdienīgas tehnoloģijas un ērtus procesus, balstoties uz augstiem ētikas principiem, taisnīgumu un reputāciju.

Inspekcija darbojas no 1998.gada 1.janvāra. Inspekcijā uz 2024.gada 1.janvāri bija 23 amata vietas, nodarbināti 23 strādājošie. Inspekcijas struktūrā ir 2 departamenti: Kontroles departaments ar Kontroles nodaļu un Analītisko nodaļu, un Juridiskais departaments ar Licencēšanas nodaļu un Juridisko nodaļu. Tiešā priekšnieka pakļautībā ir psihologs-konsultants, kas nav iekļauts nevienā departamentā.

Kopumā uz 2024.gada 31.decembri personāla sarakstā iekļautas 23 amata vietas, faktiski nodarbināti 22 darbinieki. 2024.gada laikā personāla mainība sastādīja 4,3%.

No visām amata vietām 22 ir civildienesta ierēdņi un 1 – darbinieks (psihologs-konsultants). No 23 amata vietām 7 (30,4%) ir vadošie amati – priekšnieks, departamenta direktors, nodaļas vadītājs, bet 16 (69,6%) ir speciālistu amati. 2024.gada decembrī no kopumā 23 inspekcijā nodarbinātiem bija 11 sievietes un 12 vīrieši. Inspekcijas strādājošo vidējais vecums ir 45 gadi, bet sadalījumā pa vecuma grupām: līdz 30 gadu vecumam ir 2 darbinieki, 31 – 40 gadi ir 5 darbiniekiem, 41 – 50 gadi ir 10 darbiniekiem, bet virs 50 gadiem ir 6 darbiniekiem.

Atbilstoši Valsts civildienesta likumam visām Inspekcijas amatpersonām ir augstākā izglītība. Inspekcijā strādājošo vidū ir 10 speciālisti ar maģistra grādu. Galvenokārt Inspekcijas darbiniekiem izglītības grāds ir tiesību zinātnēs (9) un ekonomikā (8), kā arī uzņēmējdarbības vadīšanā, inženierekonomikā, lietvedībā, finansēs. Papildus akadēmiskajai izglītībai Inspekcijas darbiniekiem bijusi vēlēšanās iegūt zināšanas arī valsts pārvaldes jautājumos un papildināt zināšanas speciālosursos. Inspekcijas darbinieki apmeklējuši 27 dažādas mācību programmas, ko organizējusi gan Valsts administrācijas skola, gan Valsts kanceleja, gan citas iestādes. 2024.gadā organizēti arī 3 mācību kursi centralizēti visiem Inspekcijas darbiniekiem: 1) Interesu konflikta novēršana un valsts amatpersonu profesionālā ētika, amatu savienošanas ierobežojumi; 2) seminārs par zemsliedzīgu iepirkumiem; 3) Labbūtība, pašizdegšanas novēršana. Struktūrvienību vadītājiem organizēts apmācību kurss – Vadītāju kompetenču attīstīšana - hibrīda darba organizēšanas specifika.

Lai veiktu profesionālu izložu un azartspēļu uzraudzību atbilstoši aktuālajam azartspēļu un izložu nozares piedāvājumam un tendencēm, Inspekcija turpinās darbiniekiem nodrošināt nepārtrauktu apmācību un profesionālo iemaņu celšanu. Izložu un azartspēļu nozare ir specifiska nozare, tāpēc Inspekcijas darbinieki ar savām zināšanām, prasmi, profesionalitāti un pieredzi ir lielākā Inspekcijas vērtība.

4. Komunikācija ar sabiedrību

Inspekcijas Stratēģijas 2024.-2027.gadam viens no 2.prioritātes mērķiem ir – *"Pastāvīga sabiedrības informēšana par azartspēļu ietekmi uz personu, par iespējām to mazināt un saņemt nepieciešamo atbalstu, kā arī liegt piekļuvi piedalīties azartspēlēs Latvijas Republikā".*

Inspekcijas sabiedrisko attiecību aktivitātes:

- Īstenota proaktīva mediju komunikācija – izplatītas 4 preses relīzes medijiem par azartspēļu tirgus rezultātiem.
- Operatīvi sniegtas atbildes uz mediju jautājumiem gan rakstiski, gan klātienēs intervijās un attālinātā formātā.
- Kopumā gada laikā Inspekcijas darbības rezultātā sasniegtas vismaz 35 publikācijas.
- Kvadrātkoda uzlīmju par Pašatteikušos personu reģistru dizaina izstrāde un ražošana (1000 gab.).
- Jaunumu vēstules (Newsletter) sagatavošana skolvadību portāliem par jauniešu iesaisti azartspēlēs.

Inspekcijas sociālo tīklu komunikācija

- 2024. gadā īstenota regulāra ikdienas komunikācija divos sociālo tīklu kanālos: Inspekcijas Facebook vietnē (sasniegta 13,5 tūkstoši liela auditorija, kopā lapa patīk 257 sekotājiem, tai seko 36 lietotāji) un Inspekcijas psiholoģiskā atbalsta azartspēļu spēlētājiem Facebook vietnē (sasniegta 2,5 tūkstoši liela auditorija, kopā lapa patīk 89 sekotājiem, un tai seko 133 lietotāji), vidēji publicējot divas ziņas nedēļā, kā arī operatīvos ierakstus. Kopumā abos kontos izveidoti un publicēti 89 ieraksti.
- Pirms pakalpojuma sniedzējs uzsāka darbu pie sociālo mediju komunikācijas, tika atjaunota esošā Facebook vizuālā identitāte, izstrādājot divus Facebook cover attēlus jeb titulbildes, pielāgotu logo, turpmāko ierakstu templeitu, lai ilgtermiņā ieturētu vienotu vizuālo noformējumu.
- Ikdienas komunikācijā tika izstrādāti dažādi statistiskie vizuāli saskaņā ar jauno vizuālo identitāti, tai skaitā ieraksti albuma veidā, kā arī tika izstrādāts video *Reel* ieraksts.
- Pirmajā pusgadā tika īstenotas arī reklāmas aktivitātes jeb 2 Facebook *boost* reklāmas, tajās investējot 50 *euro*.
- Tika izstrādāts augstas kvalitātes video ar pamācību par personu iekļaušanu Pašatteikušos personu reģistrā. Video tika izmantots publicēšanai sociālo mediju kontos un Inspekcijas mājaslapā.

Inspekcijas galvenajā kontā tika īstenota reklāma – Facebook *boost*, investējot 50 *euro*. Reklāma tika piesaistīta 2 ierakstu popularizēšanai un to mērķis bija sasniegt vairāk lietotāju. *Reel* video ar pamācību, kā pieteikties Pašatteikušos personu reģistrā, pilnībā noskatījās 5228 lietotāji, *Reel* video ar informāciju par QR koda izmantošanu noskatījās 18314 lietotāji.

Galvenie secinājumi par komunikācijas aktivitāšu ietekmi uz sabiedrību - ņemot vērā specifisko jomu, sekotāju skaits uzskatāms par pietiekamu un informācijas publicēšana sociālajos medijos ir ļoti ieteicama. Jāuzsver, ka abos kontos, salīdzinot ar 2023.gadu, sekotāju skaits 2024. gadā nedaudz pieauga. *Boost* reklāmas atbalsts ļoti pozitīvi ietekmēja sasniedzamības un skatījumu rezultātus, tika veikti arī klikšķi uz saitēm, kas liecināja, ka auditorijai bijusi interese par reklamēto saturu.

Neskaitot sociālos tīklus, Inspekcijas vadība un amatpersonas piedalījās televīzijas raidījumos un sniegušas intervijas, kā arī komentārus gan vadošajos valsts medijos, tā arī novadu laikrakstos. Reizi ceturksnī sagatavota preses relīze par azartspēļu un izložu nozares rezultātiem.

Sabiedrības un klientu viedokļa aptauja par iestādes darba novērtējumu 2024.gadā nav veikta. Nākamā aptauja tiks organizēta 2025.gadā.

Sadarbība ar sociālajiem partneriem un citām iestādēm

Būtisks publiskās informācijas avots ir Inspekcijas tīmekļvietne www.iaui.gov.lv, kas iekļauta vienotajā valsts pārvaldes tīmekļvietņu struktūrā TVP. Tīmekļvietnē ir plaši pieejama informācija par Inspekciju, tās funkcijām, struktūru un izveidošanas vēsturi, statistikas dati, uzraudzības un kontroles rezultāti, visi ārējie un iekšējie normatīvie akti, kas regulē izložu un azartspēļu, kā arī preču un pakalpojumu loteriju organizēšanu. Inspekcijas mājaslapas apmeklētājiem ir iespējams ar elektroniskā pasta starpniecību uzdot Inspekcijas darbiniekiem viņus interesējošus jautājumus un par tiem saņemt izsmeļošas atbildes. Papildus tam, visa minētā informācija mājaslapā pieejama arī angļu valodā.

Inspekcija regulāri organizē informatīvās sanāksmes nozares uzņēmumu vadītājiem un amatpersonām par nozarei svarīgām aktualitātēm – statistikas rādītājiem, plānotiem normatīvo aktu grozījumiem, kā arī tiek sniegti skaidrojumi par Inspekcijas konstatētajiem pārkāpumiem un to būtību.

Inspekcijas amatpersonas regulāri piedalās starpinstitucionālās darba grupās, diskusijās, jautājumos iestādes kompetences ietvaros.

5. Izložu un azartspēļu nozares darbības rezultāti

Kopumā Latvijā azartspēles organizē 19 komersanti, no tiem - 6 komersanti organizē klātienes azartspēles spēļu zālēs un kazino, 3 komersanti organizē azartspēles totalizatora likmju pieņemšanas vietās, 17 komersanti organizē interaktīvās azartspēles.

2024.gadā ieņēmumi no azartspēlēm sasniedza 299,444 milj. *euro*, kas par 3,7% pārsniedz 2023.gada rezultātu. Jāatzīmē, ka ieņēmumu palielināšanos nodrošinājuši interaktīvo azartspēļu komersanti, kuru ieņēmumu īpatsvars sastāda 51,4% no kopējiem azartspēļu ieņēmumiem, un kuru apgrozījums sasniedz 153,911 milj. *euro* jeb 12,5% vairāk nekā 2023.gadā. Interaktīvo azartspēļu jomā lielākais īpatsvars ir kazino un automātu spēlēm (85%), sporta totalizatora likmes uz dažādām sacensībām izmanto 13% spēlētāju, bet kāršu turnīri sastāda 1,6% no kopējiem ieņēmumiem.

Azartspēļu automātu ieņēmumi samazinājušies un sastāda 130,971 milj. *euro*, kas ir tikai 94,2% no 2023.gada rezultāta. Azartspēļu automātu ieņēmumu samazināšanos veicina arī azartspēļu vietu un automātu skaita samazināšanās. 2024.gadā anulēta 1 organizēšanas licence – darbību pārtrauca SIA "Admirāļu klubs" un par tā saistību un tiesību pārņemēju kļuva SIA "Alfor". Anulēta arī SIA "NIKS" kazino licence, jo kazino pārtrauca darbu nerentabilitātes dēļ, anulētas 19 spēļu zāļu un 4 totalizatora likmju vietu licences. Visas minētās licences anulētas, pamatojoties uz komersantu iesniegumiem. Kopumā 2024.gada laikā azartspēļu automātu skaits samazinājies par 558 vienībām, kazino galdi par 9 vienībām, spēļu zāļu skaits par 18 vienībām. Izmaksas nozares komersantu darbības nodrošināšanai sasniedz 257,625 milj. *euro*, kas nodrošina nozares komersantu darbības rentabilitāti un kopējā paredzamā peļņa prognozēta 69,409 milj. *euro*.

Sīkāku informāciju par azartspēļu komersantu operatīvajiem finansiālās darbības rādītājiem lūdzu skatīt 5.tabulā.

5.tabula

Azartspēļu organizētāju finansiālās darbības rādītāji 2023.- 2024.gadā (milj. euro)

	Rādītāji	2023.g.	2024.g.*	%
1.	Ieņēmumi no azartspēlēm, t.sk.,	288,633	299,444	103,6
1.1.	Azartspēļu automāti	138,997	130,971	94,2
1.2.	Spēļu galdi (rulete, kārtis)	11,080	12,253	110,5
1.3.	Bingo zāles	0,101	0,097	95,8
1.4.	Totalizatora punkti	1,669	2,212	132,5
1.5.	Interaktīvās azartspēles	136,786	153,911	112,5
2.	Izmaksas	252,136	257,625	102,1
3.	Paredzamā peļņa/zaudējumi	54,418	69,409	127,5
4.	Paredzamā rentabilitāte (%)	18,90	23,20	+4,30

* saskaņā ar 06.01.2015. MK noteikumiem Nr. 7 "Kārtība, kādā iesniedzams ziņojums par azartspēļu un izložu organizēšanu"

VAS "Latvijas Loto" 2024.gadā piedāvāja spēlētājiem 6 skaitļu izlozes un 34 momentloterijas, kā arī 11 jaunas interaktīvās izlozes. Licence netika pagarināta 7 momentloterijām, bet tika izsniegtas licences 7 jaunām momentloterijām – Divi vienā, 1000€ birums, X10, Ziemassvētku loterija, Burtu lingo, Džungļi, Veiksmīgais 7. 2024.gadā mainīts skaitļu izlozes 5no35 koncepts, attiecīgi pārtraucot skaitļu izlozes 5no35 darbību un piedāvājot jaunu skaitļu izlozi "Latloto".

2024.gada periodā VAS "Latvijas Loto" turpināja organizēt trīs valsts mēroga izlozes – Simtgades loteriju, Sporta loteriju, Sporto visi, kurām ir Latvijas valsts noteikti sabiedriskā labuma mērķi.

2024. gadā VAS "Latvijas Loto" modernizēja atpazīstamāko skaitļu izlozi SuperBingo, ieviešot jaunu spēļu norises formātu, produkta cenas izmaiņas, atjaunojot studijas vizuālo un tehnisko aprīkojumu. SuperBingo papildspēļu piedāvājumā iekļauta papildspēle, kurā SuperBingo laimētājam ir iespēja laimēt privātmāju.

2024.gadā VAS "Latvijas Loto" izložu biļešu realizācijas ieņēmumi sasniedza 100,300 milj. *euro*, kas par 8,9% pārsniedz 2023.gada ieņēmumus. Aktīvākā izložu biļešu un kartīšu tirdzniecība notiek interaktīvajā vidē jeb 61% no kopējās realizācijas, klasiskās tirdzniecības vietās pārdoti 39% momentloterijas biļešu un skaitļu loteriju kartīšu. Komersanta izmaksas sastāda 87,046 milj. *euro*, nodrošinot paredzamo peļņu 13,972 milj. *euro* un darbības rentabilitāti 13,83%.

Sīkāku informāciju par azartspēļu komersantu operatīvajiem finansiālās darbības rādītājiem lūdzu skatīt 6.tabulā.

6.tabula

VAS "Latvijas Loto" finansiālās darbības rādītāji 2023.- 2024.gadā (milj. *euro*)

	Rādītāji	2023.g.	2024.g.*	%
1.	Apgrozījums kopā, t.sk.,	92,436	101,018	109,2
2.	Izložu biļešu realizācijas ieņēmumi:	92,086	100,300	108,9
2.1.	- realizācija tirdzniecības vietās	35,084	38,894	110,8
2.2.	- realizācija interaktīvajā vidē	57,002	61,405	107,7
3.	Izmaksas	78,668	87,046	110,6
4.	Paredzamā peļņa/zaudējumi	13,767	13,972	101,4
5.	Paredzamā rentabilitāte (%)	14,95	13,93	-1,02

* saskaņā ar 06.01.2015. MK noteikumiem Nr. 7 "Kārtība, kādā iesniedzams ziņojums par azartspēļu un izložu organizēšanu"

Ņemot vērā, ka ar 2024.gada 1.janvāri tika paaugstināts azartspēļu automātu un galdu nodoklis, tad to skaita samazinājums nav ietekmējis azartspēļu nodokļa ieņēmumus. Azartspēļu nodoklis iekasēts 47,996 milj. *euro* apmērā jeb par 1,835 milj. *euro* vairāk nekā plānots un par 7 milj. *euro* vairāk nekā 2023.gadā. Nozīmīga ieņēmumu pārpilde ir arī attiecībā uz izložu nodokļa ieņēmumiem, kas sasniedz 4,925 milj. *euro* jeb par 0,625 milj. *euro* pārsniedzot plānoto. Budžeta ieņēmumu plāna neizpilde attiecināma uz valsts nodevas maksu (maksa par licenci), kas licenču skaita samazinājuma dēļ sasniedz 3,402 milj. *euro*, atpaliekot no plānotā par 0,117 milj. *euro*. Pašvaldību budžetos ieskaitīts 1,543 milj. *euro*, bet pārējie azartspēļu un izložu komersantu aprēķinātie nodokļi valsts budžetā sasniedz 47,732 milj. *euro*, kas ir par 3,4 milj. *euro* vairāk nekā 2023.gadā.

6. Inspekcijas prioritātes un galvenie uzdevumi 2025. gadā

Notikumi, kas varētu būtiski ietekmēt iestādes darbu nākotnē

(1.) Atbilstoši Azartspēļu un izložu politikas pamatnostādnēm 2021.-2027.gadam, kas apstiprinātas ar Ministru kabineta 2021.gada 14.jūlija rīkojumu Nr.509 "Par Azartspēļu un izložu politikas pamatnostādnēm 2021.-2027.gadam", FM vadītā darba grupa saskaņā ar apstiprināto pamatnostādņu ieviešanas darba plānu 2024.gada 20.septembrī iesniegusi Saeimā Likumprojektu (Nr.705, Lp/14).

Likumprojekta priekšlikumos paredzētas vairākas jaunas funkcijas, kuras plānots uzdot īstenot Inspekcijai. Piemēram – spēlētāju paradumu izvērtējuma risku monitoringa rīka izveide, vadlīniju izstrāde spēlētāju paradumu riska līmeņu noteikšanai, tehniskā risinājuma izstrāde lieguma īstenošanai Latvijas Republikā, Lietuvas Republikas un Igaunijas Republikas pašatteikušos personu reģistrā iekļautajām fiziskajām personām atbilstoši Latvijas Republikas pašatteikušos personu reģistra nosacījumiem, kā arī pārņemt azartspēļu reklāmas aizlieguma ievērošanas uzraudzību.

(2.) Likumprojektam būs tieša ietekme uz valsts pamatbudžetu saistībā ar papildus nepieciešamo finansējumu vienotās izložu un azartspēļu uzraudzības informācijas sistēmas funkcionalitātes pilnveidošanai un turpmākai uzturēšanai.

Ņemot vērā, ka Likumprojekta izskatīšana novirzījies no plānotajiem termiņiem, un Likumprojekta izskatīšana Saeimā būtiski iekavējas, kopš Likumprojekta sākotnējās sagatavošanas azartspēļu nozares struktūrā ir notikušas izmaiņas. Kā dominējošais segments jau 2024.gadā izvirzījās interaktīvās azartspēles, vienlaikus "zemes" azartspēļu nozīmīgums un raksturojošie kvantitatīvie rādītāji – azartspēļu iekārtu skaits un spēļu vietu skaits, turpina samazināties. Prognozējams, ka šī tendence saglabāsies ilgtermiņā. Norādītā argumentācija un objektīvie apstākļi liecina par nepieciešamību atkārtoti pārskatīt Likumprojektā iekļautās normas, kas saistītas ar vienotās izložu un azartspēļu uzraudzības informācijas sistēmas funkcionalitātes pilnveidošanu, lai, nepalielinot budžeta izdevumus, vienlaikus nodrošinātu un sabalansētu efektīvu azartspēļu uzraudzību un samērīgu administratīvo slogu.

Inspekcijas darbības prioritātes 2025. gadam un vidējam termiņam:

- 1) Aktīvi piedalīties diskusijās azartspēļu un izložu jomas normatīvā regulējuma pilnveidošanā Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas sēdēs, izskatot Likumprojektu, lai īstenotu Azartspēļu un izložu politikas pamatnostādnēs 2021.-2027.gadam iekļautos pasākumus, atbilstoši apstiprinātajai redakcijai sagatavot priekšlikumus saistošajiem Ministru kabineta noteikumu projektiem.
- 2) Likuma subjektu uzraudzības pasākumos izmantot risku izvērtējumā balstītu pieeju.
- 3) Veicināt sabiedrības interešu aizstāvību azartspēļu un izložu jomā, paplašināt pieejamību individuālo psiholoģisko un grupu konsultāciju saņemšanai, turpināt atbalstīt jauniešu preventīvas izglītības virzienu par azartspēļu atkarību un tās riskiem.
- 4) Iestādes darbības procesu efektīvizēšanas un digitalizācijas turpināšana - efektīva kiberdrošības procesu un tehnoloģiju risinājumu ieviešana, būtiski mazinot Inspekcijas kiberdrošības ievainojamības draudus, nodrošināta informācijas tehnoloģiju drošības pārvaldība, izveidota sistēma, kurā visi licenču un atļauju izsniegšanai nepieciešamie dokumenti iesniegti, apstrādāti un glabāti vienā informācijas sistēmā, nodrošinot vienotu dokumentu iesniegšanas un izsniegšanas metodi.
- 5) Turpināt pārskatīt Iestādes iekšējos procesus un azartspēļu un izložu nozares normatīvo regulējumu un sniegtu priekšlikumus, kas vienlaikus mazinātu administratīvā sloga ietekmi uz azartspēļu un izložu nozari un veicinātu Inspekcijas darbības efektivitāti.

Inspekcijas priekšniece

(*paraksts)

Signe Birne